

об'єктів обов'язковим є проведення археологічних розкопок на всій площі запроектованих робіт.

Внаслідок того, що межі територій об'єктів археологічної спадщини є ще остаточно невизначеними, рекомендується запланувати додаткове обстеження території міста, визначити межі територій об'єктів археології, розробити документацію та вирішити необхідність постановки їх на облік. В разі постановки цих об'єктів на облік здійснюється коригування меж території зони охорони пам'яток археології, а саме – на територіях пам'яток, в межах, визначених їх обліковою документацією, передбачається запровадження режиму використання території пам'яток археології. Цей режим передбачає заборону нового будівництва, окрім робіт, пов'язаних з музеєфікацією та відзнакуванням археологічних об'єктів на пам'ятці. Територія пам'ятки повинна перебувати

в державній власності, відповідно при наявності приватних ділянок в межах пам'ятки на них накладаються відповідні правові сервітути.

На території зони охорони археологічного культурного шару, що відповідає межах історичного ареалу, встановлюється режим охорони, що передбачає:

- повідомлення місцевих органів охорони культурної спадщини про плановані земляні та будівельні роботи в межах зони охорони археологічного культурного шару;

- забезпечення місцевим органом охорони культурної спадщини проведення археологічного нагляду за земляними роботами;

- проведення археологічної експертизи при визначенні містобудівних умов та обмежень під нове будівництво та врахування їх результатів місцевими органами архітектури і містобудування.

Андрій Гречило

СИМВОЛИ СУДОВОЇ ВИШНІ

Мал. 1

Перші письмові згадки про Вишню в літописах датуються 1230 р. Походження назви міста намагаються виводити від слова «вишній», що нібито воно знаходилося на узвишші, однак найімовірніше поселення перебрало найменування від місцевої річки Вишні, безвідносно від етимології виникнення цього гідроніма. Від 1443 р. у Вишні відбувалися сеймики шляхти Руського воєводства, тут проводилися шляхетські суди і місто згодом стало зватися Судовою Вишнею.

У королівському привілеї 1368 р. на вїтївство у Вишні для Йоана з Дембиці зазначалося, що місто

Мал. 2

переводиться на магдебурзьке право. Мабуть із цього часу Вишня почала використовувати герб із зображенням вишневого дерева, яке було номінальним символом і асоціювалося з назвою міста. Найдавніші відомі печатки Вишні із зображенням стилізованого вишневого дерева з кількома листочками та плодами (мал. 1) прикладені до документів за 60–70-х рр. XVI ст.¹ Хоча характер виконання печаток дає підстави датувати їх XIV ст.²

¹ Національний музей у Кракові. – Відділ рукописів. – MN 567. – № 162916, 162916; Гречило А. Українська міська геральдика. – К., Львів, 1998. – С. 23, 25.

² Gumowski M. Najstarsze pieczęcie miast polskich XIII–XIV wieku. – Toruń, 1960. – N 497.

Мал. 3

Зображення вишні залишається символом міста протягом наступних століть, воно використовується на кількох типах міських печаток. Зокрема, з XVIII ст. маємо зображення розлогого дерева з великою кількістю плодів (мал. 2). Але в XIX ст. на печатках появляється ще міська стіна з відчиненою брамою, в якій вигнута смуга, що мала мабуть символізувати річку, а дерево розміщується над воротами (мал. 3)³. Надалі вигнута смуга в брамі зникає й саме таке зображення герба фігурує на міській ратуші (мал. 4) та на пізніших печатках Судової Вишні. У такій інтерпретації герб проіснував до 1939 р.

Протягом радянського періоду питання про герб міста не порушувалося. Актуальним воно стало лише після розпаду СРСР і відновлення державності України. Перші розроблені нами проєкти символів базувалися фактично на сюжеті герба з судововишнянської ратуші. Але при дрібному зображенні дерева над міською стіною втрачалися окремі деталі, тому зрештою у вересні 1998 р. на розгляд міської ради було запропоновано доопрацьований герб, у якому фактично поєднувалося найдавніший і пізніший варіанти, а вишневе дерево виходило з брами і розкривало над нею свої гілки з листочками та плодами. Справа із затвердженням символів розтяглася на кілька років. Досить дивно, але почалися якісь вигадки, що стовбур дерева «закриває вхід». Тому довелося пояснювати, що не варто намагатися «пролізти» в браму й аж так буквально сприймати символи: мабуть у львівському гербі, в брамі якого крокує лев, «пролазити» буде ще складніше. А насправді подібні сюжети зустрічаються у гербах

³ Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника, Відділ рукописів. – Ф. 144. – Оп. III. – Спр. 16. – Арк. 56; ЦДІА України у Львові. – Ф. 137. – Оп. 1. – Спр. 1. – С. 154.

Мал. 4

кількох європейських міст (наприклад, дуб у брамі німецького міста Ашерслебена) і повністю відповідають геральдичним нормам і правилам.

Зрештою символи були затверджені рішенням IV сесії Судововишнянської міської ради IV скликання від 31 січня 2003 р. Автори проєктів – А. Гречило та Р. Шуст.

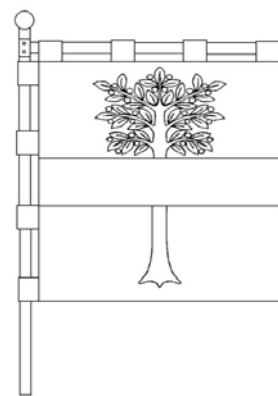
Герб Судової Вишні: у золотому полі червона міська стіна цегляної кладки із п'ятьма зубцями (середній з них – нижчий) та відкритими срібними воротами; за стіною з воріт виходить вгору дерево вишні з корінням – стовбур чорний, листочки зелені, плоди червоні (мал. 5).

Прапор Судової Вишні: квадратне полотнище, що складається з трьох горизонтальних смуг – жовтої, вишневої та жовтої (співвідношення їх ширин – 2:1:2), на жовтих смугах – дерево вишні з корінням – стовбур чорний, листочки зелені, плоди червоні (мал. 6).

На прапорі вишнева смуга означає річку Вишню, над якою виникло місто. Оформлення герба і прапора виконе відповідно до норм сучасного українського герботворення та дозволяє формувати цілісну систему місцевих символів.

Мал. 5

Мал. 6